

Pages fribourgeoises

Autor(en): [s.n.]

Objektyp: **Group**

Zeitschrift: **L'ami du patois : trimestriel romand**

Band (Jahr): **27 (1999)**

Heft 108

PDF erstellt am: **26.09.2024**

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Pages fribourgeoises

L'evê

1. Din la né, frède ê chonbra
Chu cholè perdu din l'ombra
To lé né outoua dé mè
Chu pyin dé frethon, gurlo dè frê
2. Lé la miné, l'oura ché levê
Chubyè, pyarè, fô a brinô lé lané
Ma révéyi iro bin in trin dé chondzi
Lé l'evê karouvé, kravé to dé chon mantye
3. To lé bian lé prê à lé patchi
Fudré chobrâ chu le ban dou forni
Lé diora la né dé tsalandè
Adon, no tsantérin avui lé J'andzé
4. Pu chin chavithro vindré
Cherè le déri po cheti yôdzo
Ma vouê, l'an dou mile arouvére
Avui chè dzouyo é ché péné, adon korâdzo

**Vèya è marinda di patêjan d'Intrè no
dou 17 d'âvri 1999 ou kabare dou Jura
a Friboua**

par Dzojè a Henri dou Prèfènè

Le tin irè gri, le furi pâ tan vedzè, ma 135 minbro dè nouthra chochyètâ chon vinyê po pachâ ha vèya intrè-no è intrè-là.

Nouthron prèjidan, Dzojè chaluè tota l'athinbyâye in rêmârhyin tsakon po cha prèjanthe. I bayè tot'a l'âra la parola a Djan-Paul Rime è ou kâ po no tsantâ l'è pithè dè tsan aprêchè outre l'evê.

Po betâ l'afère in trin, chuti koto, le byo-frârè d'Albè Bovigny, no ja dzuyè kotyè mochi a la bachtringa. Pu no j'an galéjamin keminhi a marindâ. No j'an chèrvi la choupa i tsou, de la tsanbèta, dou linju è dou kurtiyâdzo.

L'è pô j'ou grantin dèvan ke Norbert Brodâ, on chuti dou vèrbe, no kontichè di rijârdè a no brinâ lè j'oroyè, le vintro è lè botè. To l'y a pachâ, du la Bèra ou Kanada, du la Rotse a Noutsathi, du le tsê dè fin i konteu, l'a panyi oubyâ Oin-Oin è chupriyin. La gouna irè na bouna dzin è irè onkora pe bala din cha roba avui duvè rintsè dè boton.

Intrè-mi dè hou ritè, la bachtringa no j'a brechi kotyè vouêrbè, pu trantyilamin no chin arouvâ ou kâfé nê è a la rintrâye din nouthrè j'adzo, kontin d'avi pachâ na bala vèya din ha châla dou karbare dou Jura tinyê pè Franhè è Franchouaje Torinbê. No l'è rêmâhyin po ha bouna marinda è lè chomyèrè pou lou galé chèrvucho.

Propou rèlèvâ pè : Luvi Èchèva

Galé devèlené dè furi 1999
A la Vuichtêrna

Puchke man bayi la fonkchyon dè chekrétéro, mè chinto la fôta dè li bayi on bokon d'ivouè chu la ria d'la tranchmichyon.

Èmi tsantèridè, Èmi tsantèri,

L'y a on n'an, no j'iran dza ché rathinbyâ din ha dzà, dèjo chi patyi botchatâ dè hyou a bouê d'avô dou tsalè. To kontin dè chè chayi de la nê, d'ithre j'ou a l'èvri di j'avalantsè, di pèrè. In bouna linya, to redyè è to dèchidâ a achothâ dou chelà è de la pyodze dzin è bithè. Kemin chi ke l'è in trin dè no vouêrdâ achokrê na vouërba, po no léchi marindâ chta né, medji nouthra fondya è rathinbyâ nouthron kà.

L'y a di dzoua din la ya, yô on derè ke chon rè on dzoua dè Boun'An, dè tsalandè, rè on dzoua d'èrbâye ou dè Bènichon. L'è chin ke no chin in trin dè vivre è dè pachâ chtou tin.

L'ôtri, irè nouthra marinda ou kabarè dou Jura. Demindze pachâ irè le bâtème dou drapô di Yèrdza a Remon.

Vouê, l'è nouthron Boun'An a no din ha kabâna d'la Vuichtêrna. Na galéja vèya organijâye in rèkonyechanthe è po rèmarhyâ nouthrè minbro po le dèvouèmin k'l'an j'à outre l'evê, chuto nouthrè dirèkteu, nouthrè j'andzè, nouthrè donè, nouthrè tsantèridè è no ti èmi tsantèri.

Tsantâ kan on le pà, l'è di momin yô ke fan oubyâ kotyè pochyin d'la ya. Oubyâ la foye di j'impou, Chin fâ oubyâ l'achuranthe maladi, lè j'akchidin è le mèdzo, oubyâ lè j'intèrè, le payi bâ è lè loyidzo. Fouryâ, achebin po to l'an to chin k'inroutsè l'amihyâ d'on kà dè tsantèridè è dè tsantèri. Avui lè tsan ke no j'an rèkordâ è aprè du ke nouthron kà l'è j'ou formâ, mè chinbyè k'no j'an fê chin ke no j'avan prèyu d'ithre fê.

No vudran panyi oubyâ hou ke du pri ou du yin vinyon garni le nonbro di vouê dè nouthron kà. N'in d'a ke vinyon du Friboua, du Marly, du Grolè, du Èkuviyin, du Farvagny, du

Vuthèrnin, du Vôru è du Ounin. Chin oubyâ k'l'y a choche ou chin a fére. Fô marindâ, fére lè j'éjé, chè tsandji, vuityi apri lè pyalè, lè botè, le bounè, le tsèpi, lè brèrihyo. In ch'èmodin, fô èkovâ la nè chu l'oto, vuityi chon n'a pâ oubyâ lè hyâ, le pouârta mounêya è bin chur le klacheu dè tsan.

Ora k'no j'an a pou pri to de chu nouthrè piti pochyon, i kouâjo a totè è a ti onkora prà dè balè vèyè dinche è na granta rintse dè bouneu po le richto dè l'an.

Propou dou chekretéro d'Intrè no
Luvi Èchèva

VOUNETZ 1999
Rinkontra di patêjan

Kāñ i'è mōntâyē in pārādi, Nōuthrā Dōñā ã'Āčhōñpēhyōñ i'ā pâ to prê avui li. No j'a léchi kotyè rèbrithè, ko la nyola, l'oura è la pyodze. Le matin, kan du Màriy, i'è voyu chēnā lè j'èmāryè a Epindè, iro chur ke le poutin cheri d'la partya po ha dzomâ. A la dètsoumāye no j'an po yu lè vatsè, no j'an rintyè ou la brijon di chamouni è di hyotsètè d'intsan. La nyola irè ach'èpècha tyè la hyà din le dyètsè è la pyodze rafonthâvè lè vèro dè byan chèrvi grahyàjamin pè lè j'organijateu, po l'apèrô.

Môgrâ la grijaye è la frètyà, inveron katro thin j'amouryà dou patê chon montâ lé d'amon. Nè le tin, nè la fitha di vinyolan l'è j'an rêveri, irè pout'ithre achebin por'èprovâ le novi pouârta-parèjà. Grahyàjè è grahyà, prà vuthu dou dzakiyon è dou bredzon, iran benéje dè lou rètrovâ po dèvejâ è mouètâ din nouthron bi lingâdzo.

A la titha d'la chochyètâ dè dèvelopèmin dè Tsêrmê, Tsathi-chu-Monthêrvin è Thèmya, du na tyindzanna d'an, Djan-Bèrnâ Repond l'a betâ chu pi ha

rinkontra. Chti an irè la dodjima puchke l'an pachâ l'a pâ j'ou lyu. L'è tot'in dèvejin avui di patêjan ke l'idé li è vinyête d'inbriyâ ha chayête a la Mi-ou. Fô le fèlichitâ dè no j'avê bayi na paryè okajyon dè chè rêvêre pè bi, pè pou, oumintè on kou pèr an, pri di vani.

Ou kabarè, din na galéja châla dotya dèjo lè trà, tsouhya dè dzin, nouthron prèjidan kantonal, Franhè Brodâ, l'a kouâ la bin vinyête i patêjan fribordzê k'chon arouvâ du ti lè kâro, n'in d'avê dè Dzenèva, dè Nyon, dè Vevê è bin chur dè to le tyinton. Kemin chtou j'an dèvan, na kobya dè patêjan valiian chon vinyè pachâ ha dzornâ avui no.

Intrè dou, pèrmètè-mè dè vo dre ke môgrâ totè lè pènè k'l'è j'à kan iro bouébelè, lè vani, lè patyi takounâ dè chapalè chon por mè le pye bi vejâdzo dè mon payi. Krêyo k'l'y a rin d'ache chejin tyè on dyitho hyori tantyè dèvan la pouârta dou trintsâbyo, a l'arouvâye dou tropi, le furi.

Ou keminthèmin d'la Mècha, a la dèmanda d'l'Inkourâ Henri Murith, chi gruèrin pur chan, no j'an tsantâ na kobya di j'armayi di Kolombètè chuèvu d'la brijon di kouâ k'l'è montâye din la yê kemin nouthra Dona kan chè inmodâye po le paradi. To chi mondo dinche rèkuyi rinpyèthivè chi ré dè chèla k'no j'a mankâ. Din chon pridzo, l'Abé l'a pâ tromintâ chè parolè, in têrmo bin rèyi l'a totyi ti l'è kâ, mimamin lè pye rèthrin. Dèvan dè tyithâ l'ouchtâ, no j'an tsantâ ha tsanthon tan d'amâye " Nouthra Dona di Mârtsè".

Outre le du midzoua, kan l'è vinyè le momin dè rèdèchindre ou bâ, na kobya dè patêjan l'an fê on krotsè pè le tsalè dè Vounetz. Kemin mè, iran pout'ithre achebin tsanpâ pèr on piti pètyi dè gormandi, choupâ la hyà l'è ôtyè ke règalè lè grô è lè piti. In n'intrin din le trintsâbyo, le fu dou mourè vo j'èhyèrè avui le grahyà bondzoua di j'armayi. Chin konpyumin, vo fan achètâ, vo prèjinton tot'a l'âra na tacha dè kâfé avui on

kretyu. Pu chin fér'a koto, beton le dyètsè dè hyà, le pan è di kuyi chu la trâbya. Apri to chin, che vo j'agothâdè le vatsèrin, vo tyithâdè pâ le tsalè chin vo j'in d'ithre aprovijenâ, pèchke chin l'è d'la ver'tâbya martchandi d'intche-no. L'ôtro dejè, pi prà pyin le mothi demindze. Brâvo j'armayi, fudré ke tsakon chatsè kurtiyi l'amihyâ kemin vo.

Chi l'intsôtenâdzo, ke kontè trè montanyè, l'Âchèta, l'Âche è Vounetz, l'è tinyè pè la famiye dè Germain Piller dè Pon-la-Vela. Ou tsalè, chon trè po fére to le travô, le chènya, la dona è le fe Béat ke trintsè. Mè fâ frantsemin dre k'chi dzouno m'a inprèchenâ. L'an inveron nonanta tsavon, trintè duvè vatsè, dji tourè k'chon to le tsôtin pè l'Âche è inveron thinkanta modzè è vi ke patheron pè lè revê. Avui lou tropi dè tyakè nêrè, i èrbon a l'Âchèta. A Vounetz, i chàbron inveron tantyè ou tyindzè dè chaptanbre, che la nê l'è tanspè pâ avô kemin l'an pachâ. Ōu mi d'ou, l'an adi bin dou iathi puchke fan katre-chouyè trè. Chin vou adre k'fan trè motè po katro chouyè. Pè lè montanyè l'y a proumatère dè travô. Fô hyoure, intrètinyi lè ché, lujatâ, fére le bou po l'an d'apri, èpèrèyi, èchèrtâ è tin d'ari. Dinche vo chari, ke le tsôtin, lè j'armayi fan pâ di vakanthè.

A la vèprâ d'na bala dzornâ dinche, on rintrè a la méjon grahyà è redyè, in rèmarhyin le gran Mètre k'no j'a fê di montanyè totè botyatâyè è hou bi vani yô rèthrenon lè tsan di j'armayi è la brijon di hyotsètè di j'armayè.

Dzojè Oberson

